

Vagyis ami a Lúdas Matyi kapcsán szinte fel sem merült (mi a törlesztés és hogyan...; hisz itt a történetből adott volt a válasz), az most előkerül, kökeményen rákérdezve, *mindenfajta távolítás nélkül*. Nincs mese, szint kell vallaniuk. Ráadásul csupa olyan szituációba helyezve kell játszani(?) minderről, ami nem izgalmas, nem elgondolkodtató, nem hozhat váratlan, megvitásra érdemes ötleteket, mert sablonos (pl. csúfolódás, dicsekvés).

Itt egy feladat kapcsán a téma mélyére ásni lehetetlen, tehát a megoldások is – valószínűleg – sablonosak lesznek.

„Legérdekesebb” az óra végi fórumszínházi forma: a három „rossz gyereknek” kell segítenie, hogy „elvarázsolják a rossz gondolatokat, cselekedeteket”. A játékkal több gondom van. Ez így, ebben a formában, nem fórumszínházi munkaforma! (A fórumszínház leírását ld. Drámapedagógiai olvasókönyv 191. oldal.)

Nem érthető a feladat, meddig tartson a játék: meg kell győzni a „rossz gyerekeket”, vagy elég, ha a varázsigét összegyűjtjük? Szerencsére azok készen vannak szókártyán, ezt hamar a rossz fiúk elé lehet tární, és ettől meggondolják magukat.

Végül a mellékletben javasolt(!) mondatokon csodálkoztam, nincs az a gyerek, aki ha rossz gyereket játszhat (végre, legálisan) kiejtene ilyen mondatot a száján: „Tud valaki olyan varázsigét, amivel legyőzöm bántó szándékomat?”

A játék csak úgy érhet véget – ezt sugallja a feladatok többsége –, hogy a gyerekek megígérik..., megpróbálják..., bevallják... Ehhez nem kell drámaóra, az osztályfőnöki is megfelel. Hisz ebből az órából többek között az (is) hiányzik, ami a drámaórák egyik legfontosabb sajátossága, hogy a játszókat részt vehessenek a történet alakításában, ne legyen minden – jelenettől a szókártyáig – a tanár által meghatározott, gondolataikat, ötleteiket figyelmen kívül hagyó.*

Egy utolsó megjegyzés: annyi vers, aforizma szól a játékról. Választhatott volna a szerző másikat (Ratkó idézet helyett), mint a Játékkönyv (Marczibányi Téri Művelődési Központ; Kerekasztal Színházi Nevelési Központ 1993. Szerk.: Kaposi László) mottóját.

* Belegondolva: a törlesztés fogalmának vizsgálatához talán nem a Lúdas Matyi története a legmegfelelőbb, mert sugallja a megoldást. Esetleg feltehető volna a tanár a kérdést, hogy milyen módon „törleszthetett” volna Matyi a verés helyett. Így a fejlécbe a nevelési cél is bekerülhetett volna.

Antal Rita

3.

JÁTÉKOS

*Kiadja a Magyar Színháztudományi Szövetség és a Szabad Színháztudományért Egyesület.
Felelős kiadó: Soltész Tibor. Főszerkesztő Kiss László. Lapmenedzser: Tóth Zsuzsanna.
Megrendelhető: 1011 Budapest, Corvin tér 8. Előfizetési díj egy évre (4 szám): 600.- Ft.*

1997. februárjában indult útjára a Magyar Színháztudományi Szövetség és a Szabad Színháztudományért Egyesület lapja, „Játékos” elnevezéssel. A beharangozó szerint „szakmai lap” szeretne lenni, „de nem/nem elsősorban kritikai lap”. Az előszóban írja Soltész Tibor: „...egyetlen színháztudományi van az országnak, melynek ugyanúgy része a bátonyterenyi drámaoktatás, mint a budapesti Katona József Színház, az Arvisura vagy a Dream Team nemzetközi sikersorozata. Szeretnénk, ha ez az egységes, ám nagyon sokszínű színházi kultúra minden értékével megjelenne lapunk hasábjain, minden olyan értéke, ami nem az előadások egyébként is megfoghatatlan pillanatnyi varázsa, de szavakban megmagyarázható és másokkal megosztható.”

Most, visszatekintve a lap majd kétévtényi jelenlétére életünkben, úgy gondolom, mindenképpen örömmel kell nyugtáznunk eredményeit. Igaz, nem minden lapszám egyenletes, de időnként az életből adódik, hogy egy-egy esemény nagyobb vonzerejű, nagyobb hordaléka van, mint másoknak.

Gondolhatják, akik nincsenek egészen közel a nem hivatásos színháztudósokhoz, versmondókhoz, bábosokhoz és drámapedagógusokhoz..., hogy belterjes kissé a dolog. No de éppen ez az érdeme is. Belterjes, mert belső dolgainkkal, minket érintő kérdésekkel foglalkozik – igaz, mindig más-más részterület kerül jobban előtérbe. Néha ütköznek a vélemények, hiszen nem mindegyikünk gondolja a dolgokat azonosan. Ez viszont termékenyítőleg hathat a terület egészére. Belterjesnek neveztem az imént a Játékost, de nem beszűkültnek, nem érdektelennek. Elemzései, tudósításai egyre inkább közelítik a valós érdeklődési kört, a benne megjelenő tanulmányok továbbgondolásra késztetőek. Ha valamit hiányolok, az az, hogy nem mindig jelenik meg

időben és hogy vannak események, amikről még többet szeretnék (szeretnék) olvasni. Már eddig is nagy figyelemmel kísértem a Katona Imre fordította Kantor-tanulmányt, és a visszatekintéseket amatőr színházi múltunk nagyjaira. (Sajnálatos, hogy nekrológból is kellett olvasnunk párat.) Érdeklődéssel kísértem a gye-rekszínjátésszókat, vagy a már nem annyira gyerek diákszínjátésszókról szóló híradásokat, s nem különben a kül-földről szóló híreket.

Lehet, hogy elfogultságnak tűnik, de számomra – vidéken, nem túl könnyű helyzetben dolgozó amatőr-színház-csináló számára – öröm, hogy van egy ilyen újság.

Mi, játékosok, örülünk a Játékosnak!

Nagy Gábor
(Sitkei Színkör)

MELLÉKLET
Debreczeni Tibor Drámajáték a kirekesztésről
című foglalkozásvázlatához

Himnusz egy számmal

Tamási Áron

1

Öröme hajtotta, mint a benzin a motort.

Gyorsan jött. Ruhája katona, lábbelije bakancs, sapkája semmi, maga Gábor.

Hirtelen kanyarodóhoz ért, de akkor meglátta faluját, s egyszerre megállt. Érezte, hogy szemébe hull az egész nagy-község, csak a torony akad fel homloka csontján. Az öröm kibuggyant egy szóban a száján:

– Templom! – mondta.

Szemei nedvesen remegtek. Fáradt lábai újraszülettek. Az októberi hideg szél neki sem szél, sem hideg nem volt. De a hátizsák szárny lett egybe a vállán.

A határbeli földeknek került, nehogy az emberek, bár egy szóra, lefogják. Jól számított, s hamar ment. Kicsi háza felett kerítés volt, arra felhágott, s túlfelől leesett. Azonban jaj helyett azt mondta nevetve:

– Ház!

Felállt, és lassítva jött tovább. Csak a szemeivel kapdosott ide és tova, de nem találta bennvalóján a rendet, az életet, a gondosság nyomait. Hanem a kicsi udvart burjánban bokáig, a csúrt nagy szájakkal a fedelén, s a házat vetkezés alatt. És mindent, ami még volt, cudarul. Cudarabbul, mint ember valaha.

Megdermedt arccal kiáltott egyet.

– Sári!

Ez a felesége lett volna.

Néhány őszirózsát látott a ház mellett, de Sárít egyet sem látott.

Gerjedelem rázta meg. Az ajtónak rontott, de az engedelmesen kinyílt: szégyenében, kifosztottan állott a szoba is. Régi levegővel. Néptelen csenddel. Ahogy körülhordozta szemeit, egy nagy darab papirost látott lámpának támasztva az asztalon. Odament lassan, elromlott arccal, s hát valami óriás papírzacskó, amilyenbe lisztet vagy pityókát csomagol a boltos. De mintha írás lett volna rajta.

Felvette.

Nem merte rávetni azonban ott helyben a szemét. Hanem kihozta, leült az alsó lépcsőre, s akkor megnézte az írást, amely nagy ákombákom betűkkel így szólt:

Nem győztelek várni. Sári.

Ahogy elolvashatta, éktelelnt mondott sárga szájjal. Aztán leejtette a fejét, s nézte a földet. Majd megolvasta megint, hogy mit tudott Sári. De most már kacagott felette. Keserűen, mérgesen, kirúgva még a nevét is. Majd szájához emelte a papírszakot, felfújta feszesre, s a térdéhez súvasztotta hirtelen, hogy nagyot csendült a levegő.

Utolsót lőtt a katona.

Még ott ült a lépcsőn, amikor lassan, szelíd örömmel béjött egy öregember. Már messziről köszönt.

– Hazavezérel a jó Isten, Gábor?

Rá sem nézett Demeter Gábor.

– Engem haza, hát honnét tudta?

– Hallám, hogy Sárít szólítád, s puffantál is egy jó nagyot.

Nem szólott Gábor semmit rá.

Az öreg melléje húzódott a falépcsőre.